

РЕАЛІЗАЦІЯ ЧИСЛО-ІМПУЛЬСНИХ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЮВАЧІВ ЗІ ЗРІВНОВАЖУВАННЯМ НА ПЛІС

Проведено дослідження метрологічних характеристик степеневих, експоненційних і логарифмічних число-імпульсних функціональних перетворювачів зі зрівноважуванням (ЧФПЗ) реалізованих на ПЛІС фірми Xilinx. Для порівняння розглядалися структури ЧФПЗ на базі двійкових помножувачів та нагромаджуючих суматорів.

The study is dedicated to some metrological characteristics of power exponential and logarithmic digital-pulse functional transformers with balancing (DFTB), conducted on Xilinx FPGA. Two structures of DFTB have been studied: on rate multiplier and accumulative adder.

1. ВСТУП

Число-імпульсні функціональні перетворювачі здійснюють функціональне перетворення число-імпульсного коду (ЧІК) паралельно формуванню позиційного двійкового коду. Завдяки суміщені в часі вимірювального перетворення і попередньої обробки вимірювальної інформації, вдається створювати високоефективні засоби для перетворення і оброблення інформації. Також скорочується обсяг інформації, яка передається каналами зв'язку, що робить раціональним обмін між вимірювальними перетворювачами і вищим ступенем інформаційно-вимірювальної системи, розвантажується ЕОМ, яка входить до складу системи, а також скорочується час, необхідний для вирішення задачі.

2. ВИКОРИСТАННЯ ПЛІС ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЧФПЗ

Для розширення функціональних можливостей число-імпульсних функціональних перетворювачів, запропоновано охопити перетворювачі прямого перетворення колом зворотного зв'язку. В результаті отримано число-імпульсні функціональні перетворювачі зі зрівноважуванням (ЧФПЗ). Для розгляду запропоновано структури, які реалізують експоненціальну, логарифмічну і степеневі функції. Базовими елементами для побудови ЧФПЗ є лічильники, логічні елементи І, АБО, регістри, комбінаційні суматори і пристрої порівняння. В залежності від того які елементи використовуються для побудови ЧФПЗ, можна виділити дві групи ЧФПЗ:

- на основі ЧІД;

---

¹Національний університет «Львівська політехніка»

- на основі нагромаджуючих суматорів.

Структурна відмінність полягає в тому, що в ЧФПЗ на основі ЧІД використовують лічильник і групу логічних елементів І,АБО (рис. 1.а), а в ЧФПІ на основі нагромаджуючих суматорів використовують комбінаційний суматор і реєстр (рис. 1.б).

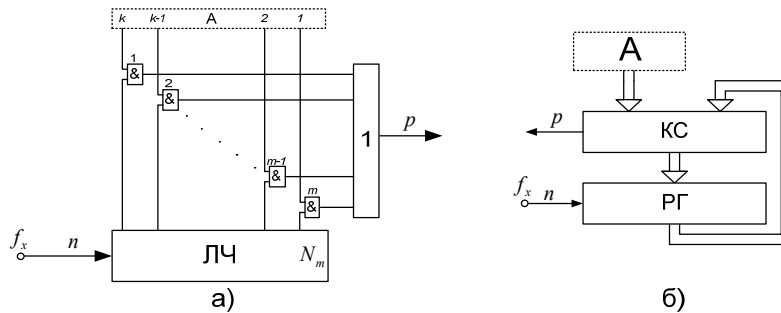

Рис. 1. Структурна схема ЧІД (а) і нагромаджуючого суматора (б)

Технологічною перевагою ЧФПЗ є можливість їх реалізації на програмованих логічних інтегральних схемах (ПЛІС), оскільки вони складаються з логічних елементів І, АБО, лічильників імпульсів, нагромаджуючих суматорів.

В останнє десятиріччя різко зросла кількість програмованих вентилів ПЛІС, їхня тактова частота і можливість трасування їхніх програмованих апаратних одиниць. Це призвело до різкого росту обчислювальних можливостей ПЛІС. На даний час, в світі розробили і використовують велику кількість різноманітних плат, що базуються на ПЛІС і підключаються до ПЕОМ, для прискорення обчислень. Саме тому для апаратної реалізації ЧФПЗ було обрано ПЛІС.

В роботі використовується ПЛІС фірми Xilinx сімейства Spartan 2 XC2S50-PQ208. Дана ПЛІС складається з 50000 вентилів, максимальна вхідна частота 200 МГц. Для дослідження були обрані структури ЧФПЗ які реалізують експоненційну, логарифмічну і степеневу функції, зокрема функції x^2 , $\sqrt{x}$, $\ln(x)$, e^x . Для опису роботи схем використовувалась мова опису цифрових електронних схем – VHDL, а проектування відбувалось в середовищі автоматизованого проектування ПЛІС фірми Xilinx – Web ISE 9.1i. Розрядність лічильників складала 10 біт. Процесор знаходження експоненціальної і логарифмічної функції здійснювався за допомогою розкладу функції в ряд Тейлора, процесор знаходження квадратного кореня здійснювався за допомогою апроксимації за методом Ньютона-Рафсона.

Архітектура сімейства Spartan-II базується на архітектурі популярного сімейства Virtex. ПЛІС сімейства Spartan-II можуть використовуватись в сімействах як альтернатива спеціалізованим інтегральним схемам ємністю до 200 000 вентилів і системною швидкістю 200 МГц. Вартість ПЛІС Spartan-II в оптових об'ємах в 3-4 рази нижча за вартість Virtex при роздрібних об'ємах. Сімейство складається з шести кристалів, які відмінні логічною ємністю. Порівняльні параметри наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні характеристики сімейства SpartanTM-II

Кристал	Логічні комірки	Системні вентилі	Матриця КЛБ	КЛБ	Блочний ОЗП, Біт	Користувацькі блоки вводу-виводу, тах
XC2S15	432	15 000	8x12	96	16 384	86
XC2S30	972	30 000	12x18	216	24 576	132
XC2S50	1 728	50 000	6x24	1 384	32 768	176
XC2S100	2 700	100 000	20x30	600	40 960	196
XC2S150	3 888	150 000	24x36	864	49 152	260
XC2S200	5 292	200 000	28x42	1 176	57 344	284

Було досліджено вісім структур ЧФПЗ, зокрема структури на основі нагромаджуючих суматорів і на основі двійкових помножувачів. Предметом дослідження були максимальний час затримки перетворення і кількість вентилів, необхідних для реалізації функціональної залежності. Результати досліджень показали що структури на основі нагромаджуючих суматорів володіють кращими метрологічними характеристиками на відміну від структур на основі двійкових помножувачів.

3. ВИСНОВКИ

1. Використання ЧФПЗ для функціонального перетворення ЧІК на відміну від табличних методів чи використання мікропроцесорів або мікроконтролерів є доцільнішим, оскільки їх структури є простіші з точки зору кількості вентилів а також мають більшу швидкість.

2. Технологічною перевагою ЧФПЗ є можливість їх реалізації на ПЛІС, що дозволить створювати спеціалізовані процесори для функціонального оброблення ЧІК.

1. Горпенюк А.Я. Стан і перспективи розвитку число-імпульсних вимірвальних перетворювачів /Горпенюк А.Я., Дудикевич В.Б., Максимович В.М. : "Контроль і управління в технічних системах" (КУТС-97). Книга за матеріалами четвертої міжнародної науково-технічної конференції. – Вінниця, (21-23

жовтня 1997 року. У 3-х томах. Том 2.) – “Універсум-Вінниця”, – 1997. – С.141-147. 2. Б.Д. Будз Розширення функціональних можливостей число-імпульсних функціональних перетворювачів / Б.Д. Будз : Тези доповідей дванадцятій науково-технічній конференції професорсько-викладацького складу ІТРЕ НУ "Львівська політехніка" (7-9 квітня 2009 р.) / видавництво НУ "Львівська політехніка" – Львів, – 2009. – С.14. 3. http://kit-e.ru/articles/plis/2001_03_84.php